CHP 102 Yaşında CHP Programları Sergisi

102 yıllık tarihinde partimiz, Türkiye Cumhuriyeti'ni kurma, kalkınma hamlelerini başlatma, demokrasiyi inşa etme ve koruma onurunu taşıyor. Bugün de Cumhuriyet Halk Partisi cumhuriyetimizin teminatı olmaya devam ediyor.

Vizyonunu hayatın kendisinden alan CHP, 102 yıllık tarihi boyunca Türkiye'yi geleceğe taşıyacak yenilikçi kavramları topluma kazandırdı. Ülkemizi çağdaş medeniyetler seviyesine ulaştırma iradesiyle, bu fikirleri hayata geçirmek için her daim kararlılıkla mücadele etti. Bugün de bu kökü birikimi, ülkemizin geleceğine yön vermek; demokrasi, adalet, refah, kalkınma, onurlu ve insanca bir yaşam hedeflerini gerçekleştirmek için seferber ediyoruz.

CHP'nin tarihindeki tüm parti programları, işte bu yenilikçi kavramları, partinin temel ilkelerini ve vizyonunu ortaya koyan çok önemli belgelerdir.

CHP programları devrimci bir ruhla ülkemizi ileri taşıma iradesini ortaya koyan vizyonları, programların dayandıkları hararetli tartışmaları ve yaşattıkları demokrasi kültürüyle hem CHP'nin tarihsel kimliğine hem de cumhuriyetimize önemli katkılarda bulunmuşlardır.

Sergimizde, kuruluşundan günümüze yazılmış olan CHP programlarının tarihini, CHP'nin kurucu, devrimci, yenilikçi ve toplumcu birikiminin gelişimini göreceksiniz.

CHP Programları beş dönemde incelenebilir:

1919-1930 Kurucu Programlar: Bu metinler, CHP'nin ve Cumhuriyet'in kuruluş döneminin temel izlekleridir. Bu dönemde Halkçılık Programı, 9 Umde ve 1927 Nizamnamesi, CHP'nin ön programları olarak düşünülebilir.

1931-1947 Arası Programlar: Bu programlar, erken cumhuriyet döneminin CHP programlarıdır. 1931'den 1943'e kadar temel tanımlarda çok küçük değişiklikler yapılmış; ağırlıklı olarak iktisat, maliye, millî eğitim, toplumsal hayat, nüfus politikaları, sağlık, çalışma ilişkileri ve millî savunma konularına dair tematik politika önerilerine odaklanılmıştır.

1947-1962 Arası Programlar: Bu programlar çok partili hayata geçiş döneminin programlarıdır. II. Dünya Savaşı'nın bitimi ile çok partili hayata geçişte, CHP'nin demokrasinin kurucusu ve onun savunucusu olarak varoluşunun ve dönüşümünün ihtiyaçlarına göre kaleme alınmışlardır. Altı Ok bu dönemde, kendi içinde dönemin şartlarına göre yorumlanmıştır.

1962-1992 Arası Programlar: Bu dönemde ortaya konan 1976 ve SHP 1985 programları, 1953 Programı ile İlk Hedefler ve Temel Hedefler beyannamelerinin daha gelişmiş, sol değerlerin öne çıktığı biçimleridir. Bu programlar, CHP'nin temel ilkeleri olan Altı Ok'un sol değerler ışığında yorumlanmasını ve Parti Programı'nın sola açılmasını yansıtır. 1976 Programı, aynı zamanda CHP'nin Sosyalist Enternasyonal'e katılım hamlesini temsil eder. 1985 SHP Programı ise 12 Eylül koşullarında, 1976 CHP Programı'nın farklı ifadelerle yeniden dile getirilmiş hali olması bakımından bir süreklilik taşır.

1994 ve 2008 Programları: 1994 Programı, CHP'nin 12 Eylül'de kapatılmasının ardından yeniden kurulması ile ortaya konmuş bir metindir. Parti, bu programlarla sosyal demokrasiyi Türkiye koşullarında ideolojik olarak yeniden yorumlama gayretindedir. Soğuk Savaş'ın sona erdiği ve solun yeniden tanımlanması çabalarının yoğunlaştığı bir dönemde sosyal demokrasinin anlamı ve uygulaması tartışılmış, geçmişteki programlar güncele taşınmıştır. Altı Ok'un, sosyal demokrasinin evrensel ilkeleriyle birlikte yorumlanması bu dönemde de devam eder.

Cumhuriyet Halk Partisi'nin kuruluşunun 102. yılı kutlu olsun!

Bilgi

Information

Bursa Mitingi, 1925
Kaynak: Türkiye İş Bankası Arşivi

Program Partisi CHP

> Partinin kazanması ve Parti Programının yürümesi parti mensuplarının aziz amaçları olmak lâzımdır.
>
> **İsmet İnönü**, 13 Nisan 1968, CHP İl Başkanları ve İl Temsilcileri Toplantısında Yapılan Konuşma

Siyasi partiler, parti programları ve seçim bildirgelerinde fikirlerini ifade ederek kimliklerini kamuoyuna sunar. Dünyadaki çoğu partinin program belgelerinde genel hedefler, ideolojik konumlanmalar, soyut ilkeler ve ayrıntılı politika önerileri yer alır.

Fikir ve prensiplerin ikinci planda kaldığı siyasi partilerde, siyasi elitler ve kayırmacılık öne çıkar. Bunun aksine program partileri, belgelerinde ifade edilen ilke, ideoloji, plan ve fikirlerin gerçekleştirilmesi, toplumun bu fikirlerin etrafında örgütlenmesi ve fikirlerin hayata geçirilmesi için çalışır.

Parti programları, kimi zaman ideolojik gerekliliklere kimi zaman ise dönemin ihtiyaçları doğrultusunda yoğun tartışmalar sonunda varılan ortak görüşlere dayanır.

Partilerin program metinleri, belirli bir dönem değişmeden yürürlükte kalabildiği gibi zamanın gerekliliklerine göre yenilenebilir. Hatta kimi partiler kapanıp tekrar açılsa dahi, programatik fikirler ve öneriler aynı kalabilir. Programlar en nihayetinde partinin önemli bulduğu konuları, siyasi vizyonlarını ve gerçekleştirmeyi hedeflediklerini seçmene taşır.

CHP, programlarıyla dünyadaki siyasi parti örnekleri arasında önde gelen program partilerinden biridir. Kuruluşundan itibaren, günün gerekliliklerini ve devrimci hedefler programlarında belirtilmiş, ilkeleri ısrarla vurgulanmıştır. CHP'nin cumhuriyeti kurarak Türkiye'yi dönüştürmesi, CHP programlarının hayata dokunan, somuttan akla, akıldan icraate yol alan gerçekçi izlekler olmalarının bir sonucudur.

CHP'li kadroların geçmişten bugüne demokrasinin neferleri oluşu, cumhuriyetin kalkınma hamleleri ve on yıllardır yerel yönetimlerde uygulanan halkçı belediyecilik vizyonu, CHP programlarındaki ilke ve fikirlerin eyleme taşınmasının en açık halleridir.

> Türk ulusu ancak varlığını derin ve sağlam kültür sınırları ile çevreledikten sonradır ki, onun yüksek kapasitesi ve erdemi, uluslar arasında tanınır. Türk ulusuna doğunsal rengini veren bu devrimlerden her biri, çok geniş tarihsel devirlerin öğünebileceği büyük işlerden sayılsa yeridir. Bütün bu işler, Partimizin Programını, özenle göz önünde tutarak başarılabilmiştir.
>
> **Mustafa Kemal Atatürk**, 9 Mayıs 1935, 4. Büyük Kurultay Açılış Konuşması

Büyük Önderimiz Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün yolunda, kurucu ilkelerimizin ışığında, milletimizden aldığımız güçle geleceğe yürüyoruz.

Kuruluşun ve kurtuluşun partisi olarak bir kez daha programımız, örgütümüz ve kararlılığımızla ülkemizi ileriye taşıma sorumluluğumuzu yerine getiriyoruz.

Türkiye'de, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü tesis edecek, özgür ve adil bı yaşamı inşa edecek, milletimizi refaha kavuşturacak ve ülkemizi dünyada hak ettiği yere taşıyacağız.

Özgür Özel
CHP Genel Başkanı

Katkılarınız için
For your contributions

Partimiz bugün, bu güçlü geçmişinden ilham alarak, aydınlık yarınları kuracak vizyonunu ortaya koyacak parti programını güncelleme çalışmalarını Türkiye'nin dört bir köşesinde en katılımcı ve kapsayıcı şekilde sürdürmektedir. Bugün ziyaret ettiğiniz bu sergimizde bize bırakacağınız bir not, yapacağınız bir tercih ile siz de parti programı yazım sürecine katkı verebilirsiniz!

Ziyaretiniz ve katkılarınız için çok teşekkür ederiz!

Birlikte yazdık tarihi, birlikte kuracağız geleceği!

Bilgi
Information

CHP 102. Yıl Sergisi kapsamında kaynaklarını kullanmamıza izin veren,
İnönü Vakfına ve
İş Bankası İktisadi Bağımsızlık Müzesine
teşekkür ederiz...

> Demokrasiye alışmak için iktidara gelenin bir gün o iktidardan gideceğini diliyle ikrar ve halleriyle iman etmesi gerekir. Biz hem iman, hem de ikrar etmişizdir. Herkes bu geleneğe kendisini alıştırırsa mesele kalmaz.
>
> İsmet İnönü, 22.03.1965, *Cumhuriyet Gazetesi*

Bilgi

Information

Kuruluş Dönemi 1919-1931

Büyük Önderimiz Mustafa Kemal Atatürk ve yol arkadaşlarının liderliğinde vatanın işgalden kurtarıldığı, Cumhuriyet Halk Partisinin ve Cumhuriyet'in kurulduğu bu dönem; CHP'nin Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nden aynı isimli Meclis grubuna, oradan Halk Fırkasına ve nihayet Cumhuriyet Halk Fırkasına uzanan yolculuğudur. Yine bu dönem, CHP'nin temel ilkelerinin teorik varsayımlardan değil, bizzat hayatın içinden; işgalin, ateşin, kan ve gözyaşının deneyiminden doğarak fikriyata dönüştüğü bir dönemdir.

Sivas Kongresi ve *İrade-i Milliye*, 1919

İrade-i Milliye Sivas'ta ulusal bir kongre tertip eden Millî Kurtuluş Hareketi'nin ilk gazetesidir. Heyet-i Temsiliye Sivas'tan Ankara'ya giderken Sivaslıların arzusu üzerine gazete Sivas'ta kalmış ve zamanla yerel bir gazete kimliği kazanmıştır.

İrade-i Milliye'nin 14 Eylül 1919'da yayımlanan ilk sayısında, Mustafa Kemal Paşa'nın 4 Eylül 1919'da yaptığı Sivas Kongresi açış konuşması yer almıştır:

“ Efendiler, milletimizin sizler gibi münevverleri ve hamiyetperverleri manzaranın elemli karanlıklarından ümitsiz olmadılar. Çünkü onlar bilirler ki tarih bir milletin varlığını, hakkını hiçbir zaman inkâr edemez. Çünkü onlar kuvvetli bir iman ile inanmışlardır ki, bir çürük perde arkasından vatan ve milletimiz aleyhinde verilen hükümler, ortaya sürülen kanaatler muhakkak iflasa mahkumdur. ”

İrâde-i Milliye, Sayı: 1, Sayfa: 2, 14.09.1919.

Hâkimiyet-i Milliye, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin Açılışı ve “Halkçılık Programı”

Sivas Kongresi'nin ardından, Damat Ferit Paşa Hükûmeti'nin Anadolu ile iletişiminin kesilerek düşürülmesinden sonra, millî meclisin açılması yönünde çalışmalar başladı. Başlangıçta Anadolu'da açılması planlanan meclisin, Saray'ın baskısıyla İstanbul'da açılması kararlaştırıldı. Anadolu'da kalmakta ısrar eden Mustafa Kemal Paşa ise 27 Aralık 1919'da Ankara'ya geldi. Bundan sonra hareketin buradaki imkanları arttırılmaya çalışıldı.

10 Ocak 1920'de, *İrade-i Milliye*'nin devamı olan *Hâkimiyet-i Milliye* gazetesi Ankara'da zor koşullar altında yayımlanmaya başladı. İki gün sonra ise Son Osmanlı Meclis-i Mebusanı toplandı. Bu meclisin İstanbul'da açılmasının iki önemli sakıncası vardı: İlki, Millî Hareket'in işlerinin, milletin elinden çıkıp İtilaf Devletleri'yle uzlaşmaya çalışan İstanbul'daki Saray eliti ile kaynak ve prestij dağıtım ağının eline geçme riskiydi. İkincisi ise, özellikle müstevlilerin Mebusan Meclisi üzerinde etki kurabilme ihtimaliydi. Nitekim Millî Hareket'in programı sayılabilecek Mîsâk-ı Millî'nin bu mecliste kabul edilip, derin etki yapacak bu kararın halka duyurulmasından bir ay sonra, 16 Mart 1920'de İtilaf Devletleri İstanbul'u fiilen işgal etti.

Bu vakadan sonra kapanan meclis, büyük zorluk ve imkânsızlıklara rağmen 23 Nisan 1920'de Ankara'da "Büyük Millet Meclisi" olarak tekrar açıldı. Artık güç, Saray'ın elinden millete geçmekteydi. Meclis, Padişahı milletin yetkisini tanımaya defalarca çağırsa da Saray bu gerçekle barışamadı. Nitekim daha sonra Altı Ok'un ilkelerinden biri olacak "Halkçılık", Meclis'in açılışından günler sonra bir Program olarak okunmuş ve kabul edilmiştir.

“ Türkiye Büyük Millet Meclisi halkın öteden beri mâruz bulunduğu sefalet sebeplerini yeni vesait ve teşkilât ile kaldırarak yerine refah ve saadet ikame etmeği başlıca hedefi addeder. Binaenaleyh toprak maarif adliye maliye iktisat ve evkaf işlerinde ve diğer mesailde içtimaî uhuvvet ve teavünü hâkim kılarak halkın ihtiyacatına göre tecaddüdât ve tesisatı vücude getirmeğe çalışacaktır. Bunun için de siyasî ve içtimaî umdelerini milletin ruhundan almak ve tatbikatta milletin temayülât ve an'anatını gözetmek fikrindedir.

Binaenaleyh Türkiye Büyük Millet Meclisi memleketin idarî iktisadî içtimaî umum ihtiyacatına müteallik ahkâmı peyderpey tetkik ve kanun şeklinde tatbik mevkiine vazeylemeğe başlamıştır. Veminallüttevfik. 21 Teşrinievvel 1336 ”

Büyük Millet Meclisi Tutanakları, 18 Kasım 1920.

Bilgi

Information

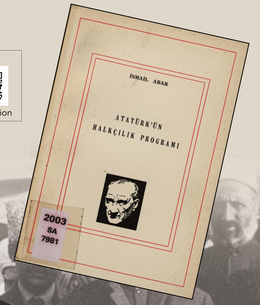

9 Umde, Halk Fırkası ve Cumhuriyet'in Kuruluşu

Kurtuluş Savaşı'nın Batı Cephesi'nde sona ermesi ve Lozan görüşmelerinin zorlu, kesintili ama nihayetinde devam eden süreci, bir geçiş dönemi olarak yaşandı. Bu süreçte Gazi Paşa tarafından "Halk Fırkası" kuruldu. "9 Umde", kurulmakta olan bu yeni partinin programı niteliğindeydi: Egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğu vurgulanmış, saltanatın kaldırılışı tasdik edilmişti. Hukukun üstünlüğü, yargı bağımsızlığı ve adaletin tesisi; ülkedeki ekonomik yıkımın ve fakirliğin giderilmesi, askerlik süresinin okuma yazma öğrenmeye bağlanması ve kısaltılması gibi halkın yakıcı dertlerine çözüm arayan maddeler içeriyordu. Böylece Cumhuriyet'e giden yol açılmış, milletin kendini idaresiyle yönetimi, vatandaşlık hakları ve adaletin tesisi gibi konularda ilk adımlar atılmıştı.

24 Temmuz 1923'te Lozan Antlaşması'nın imzalanmasıyla bu yol kesinleşti. Meclis Hükümeti sisteminin yarattığı sorunlar, bir süredir fiilen yaşanan rejim değişikliğinin adını koymak için gerekli zemini hazırlamış ve 29 Ekim 1923 akşamı Cumhuriyet ilan edilerek Mustafa Kemal Paşa Cumhurbaşkanı seçilmiştir.

Nutuk'un Okunuşu ve 2. Büyük Kongre

1923 ve 1927 tarihleri arası, Cumhuriyet Devrimleri'ni yerleştirme çabasıyla geçti. 15 Ekim 1927'de *Nutuk*'un okunması, Millî Mücadele Dönemi'nin geride bırakıldığının ve devrimlerde yeni bir safhaya geçildiğinin göstergesiydi. *Nutuk*, Mustafa Kemal Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı'nı ve Cumhuriyet'e giden yolun adım adım nasıl örüldüğünü aktardığı eserdir.
Yine 2. Büyük Kongre'de, ileride Altı Ok olarak anılacak temel ilkelerin dördü Parti tarafından kabul edilmiştir: Cumhuriyetçilik, Halkçılık, Milliyetçilik, Laiklik.

Bilgi

Information

Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin ilk yayın organı *İrade-i Milliye* Sivas'ta çıkmaya devam etmiş, Ankara'da ise *Hâkimiyet-i Milliye* kurularak Cemiyet'in resmî yayını olmuştur.
Zor şartlarda yayına başlayan bu gazete, Kurtuluş Savaşı'nın, cumhuriyetin ve devrimlerin fikirsel altyapısının kamuoyu önünde tartışıldığı ve millete mal olduğu platformdur.
1928'de Latin harfleri ile yayına devam eden *Hâkimiyet-i Milliye*, 28 Kasım 1934'ten itibaren Atatürk'ün isteğiyle "Ulus" adıyla yayın hayatına devam etti.

Bilgi

Information

Ulus, Cumhuriyet Halk Partisinin yayın organı olarak 28 Temmuz 1971 tarihine kadar yayın hayatını sürdürdü. 1950'lerde Demokrat Parti iktidarınca kapatıldı ve matbaasına el konuldu. Gazetenin toplatılmaya çalışıldığı günlerde milletvekilleri, partililer ve vatandaşlar gazeteyi elden ele Anadolu'nun dört bir yanına ulaştırdılar. Çok partili hayata geçiş tartışmalarını, Demokrat Partinin otoriter baskılarına direnişini ve "Ortanın Solu" tartışmalarını *Ulus*'un sayfalarında bulmak mümkündür. Gördüğünüz gazete canlandırmaları, CHP programlarının tarihini yansıtan sayfalardan örneklerdir.

Bilgi

Information

1931-1943 Döneminde Programlar

1931'deki 3. Büyük Kongre ile CHP'nin siyasi kimliği belirginleşmeye başlamış, Altı Ok ilkeleri tamamlanmış ve programların dört yılda bir güncellenerek dönemin ihtiyaçlarına uyarlanması kural hâline gelmiştir. Bu süreçte 1929 Buhranı, II. Dünya Savaşı ve çok partili hayata geçiş arayışları, CHP programlarının yönünü etkilemiştir. Programların İngilizce ve Fransızca basılarak diplomatik temsilciliklere gönderilmesi, partinin uluslararası yaklaşımını göstermektedir.

1931 Kongresi ve İlk Program

1927'de kabul edilen ilkelerin devamı niteliğinde olan bu kısa metin, vatan ve millet tanımlarını kuvvetler birliği çerçevesinde yapmıştır. Tek dereceli seçim arzulanmakla birlikte, vatandaşın özgürce oy vereceği gün gelene kadar çift dereceli seçimlerin daha demokratik olduğu belirtilmiştir. Altı Ok çerçevesinde sınıf ilişkileri açıklanmış, ekonomi, maliye, eğitim, sağlık ve savunma gibi alanlar programın ana eksenini oluşturmuştur.

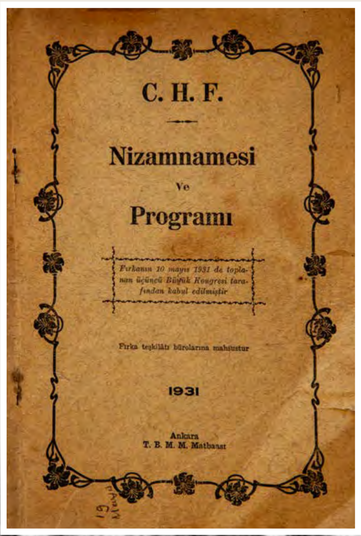

1935 Programı ve 4. Kurultay

Bu dönemde "kongre" yerine "kurultay" terimi benimsenmiş, yeni program "Kamalizm"* kavramı etrafında şekillenmiştir. Dil Devrimi'nin etkisiyle öz Türkçe kullanılmıştır. Kadın-erkek eşitliğinin kabulü ve yurttaşlık haklarının tanımlanması en dikkat çekici yeniliklerdir. Ekonomi ve toplumsal yaşam başlıklarında daha ayrıntılı çözümler sunulmuş, vatandaşın gündelik sorunlarına yanıt verme kaygısı ön plana çıkmıştır.

*Kamalizm: 1935 Programı'nda geçtiği şekliyle yazılmıştır.

1939 Programı ve 5. Kurultay

Atatürk'ün vefatının ardından kabul edilen bu program, dil bakımından 1931'e geri dönmüş; fakat temel ilkeler korunmuştur. "Kemalizm yolu" vurgusu sürdürülmüş, çiftçilerin toprak sahibi kılınması hedefi eklenmiştir. İçerik açısından 1931 ve 1935 programlarının devamı niteliğindedir.

1943 Programı ve 6. Kurultay

Savaş yıllarında hazırlanan bu program, ekonomi ve maliyeyi savaş koşullarına göre ele almış; "Yurtta sulh, cihanda sulh" ilkesi başa konmuştur. Milliyetçilik, her milletin değerlerini takdir eden barışçıl bir anlayışla tanımlanmıştır. Daha kısa bir metin olan bu programın dili ise; öz Türkçe ile geleneksel kelimeleri harmanlamış, günümüz Türkçesine yaklaşmıştır.

Bilgi

Information

1947-1962 Döneminde Programlar

II. Dünya Savaşı sonrası CHP, İnönü liderliğinde çok partili hayata geçiş sürecine önderlik etti. 1950'li yıllarda DP'nin otoriterleşmesine karşı durdu. 1960'larda ise askerî müdahalelerin karşısında oldu. Bu programlar, çalkantılı dönemin ihtiyaçlarına göre tek dereceli seçim, grev hakkı, yargıç güvencesi, refah devleti ile basın ve üniversite özerkliği gibi kavramların programa girdiği dönem oldu.

1947 Programı ve 7. Kurultay

O güne kadar yapılan en uzun süreli kurultayda kabul edilen bu programda Altı Ok korunmuş, devletçilik özel sektör vurgusuyla yeniden tanımlanmıştır. Devrimcilik, normatif bir ilke olmaktan çıkıp millî değerler üzerinden çağdaş uygarlığa ulaşma hedefiyle şekillenmiştir. Çift dereceli seçim anlayışından vazgeçilmiştir.

1953 Programı ve 10. Kurultay

Temel ilkeler korunurken anayasa, basın özgürlüğü, yargı bağımsızlığı gibi temalar eklenmiştir. 1954 ve 1959'daki değişikliklerle, işçi hakları ve toplu sözleşme gibi sosyal politikalar programa girmiştir. "Kemalizm" yerine "Atatürk Yolu" ifadesi kullanılmıştır.

İlk Hedefler ve Temel Hedefler Beyannameleri

1959'daki İlk Hedefler Beyannamesi, Demokrat Parti baskısı altında muhalefetin ortak arayışlarını yansıtmış ve seçmene yönelik bir yol haritası olmuştur. 1961'deki "Temel Hedefler Beyannamesi" ise yeni anayasanın ruhunu yansıtmış; adil vergi, fırsat eşitliği ve refah devleti vurgularıyla CHP'nin "Ortanın Solu"na yönelişinin işareti olmuştur.

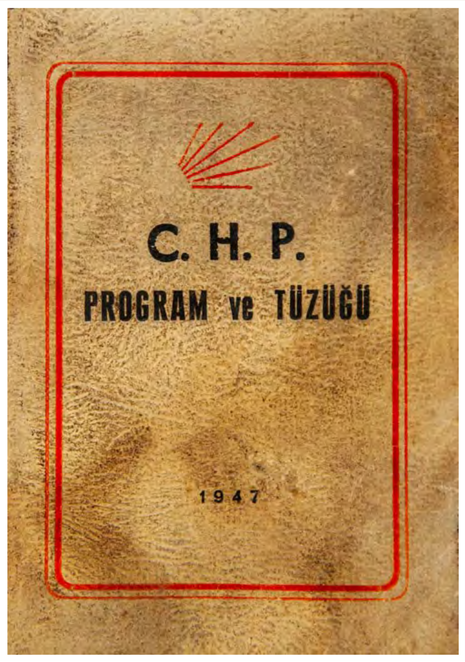

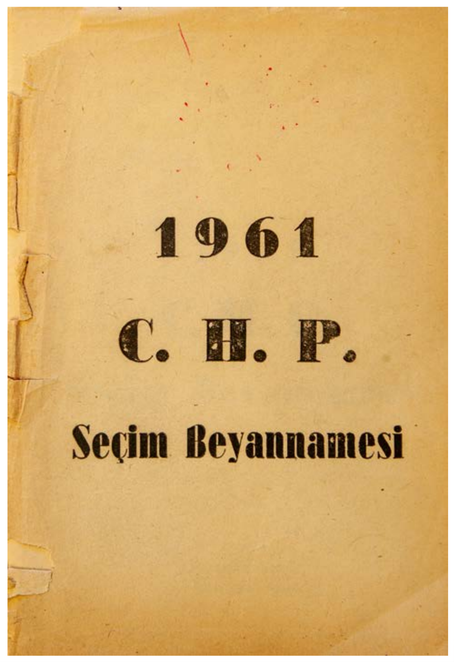

Bilgi

Information

1962’den Günümüze Programlar

Bu dönem, askerî müdahale girişimleri ve siyasi baskılarla geçmiştir. İnönü, demokrasiyi korumaya öncelik verirken parti içinde “Ortanın Solu” tartışmaları yükselmiştir. Ecevit’in öncülüğünde anlamlandırılan bu kavram, sosyal demokrasinin CHP içindeki ifadesi olmuştur.

1969’da yayımlanan “İnsanca Bir Düzen için Halktan Yetki İstiyoruz” ve 1973’teki “Ak Günlere” seçim beyannameleri, CHP’nin demokratik sola giden yolda ilk programatik metinleridir.
1976 Programı ise “Demokratik Sol” kavramını resmî hale getirmiş, özellikle devletçilik ve devrimcilik çarpıcı biçimde yeniden tanımlanmıştır. 1976 Programı’nın kabul edildiği
23. Kurultay’da Sosyalist Enternasyonal üyeliği kararı alınmış, program geniş kapsamıyla CHP tarihinin o güne dek en ayrıntılı metni olmuştur.

1985’te SHP’nin programı, 1976 çizgisini kısaltılmış biçimde sürdürmüş, sosyal demokrasinin CHP geleneğindeki kalıcılığını göstermiştir.

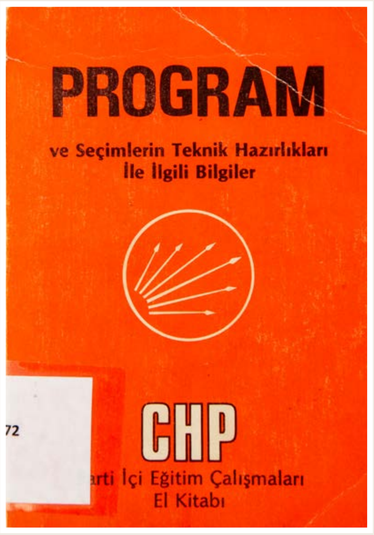

1994 Programı

1992’de CHP yeniden kurulmuş,
1994 Programı partinin kendi geçmişini ve sosyal demokrat çizgisini yeniden anlamlandırmaya yönelmiştir.
2008 Programı ise; AKP iktidarlarının yarattığı sorunlara karşı sosyal demokrat ilkeleri ve Altı Ok’u 2000’lerin koşullarına uyarlamıştır.

Bilgi

Information

Cumhuriyetçilik

1931

“Fırka, Cumhuriyetin, millî hakimiyet mefkûresini en eyi ve en emin surette temsil ve tatbik eder devlet şekli olduğuna kanidir.”

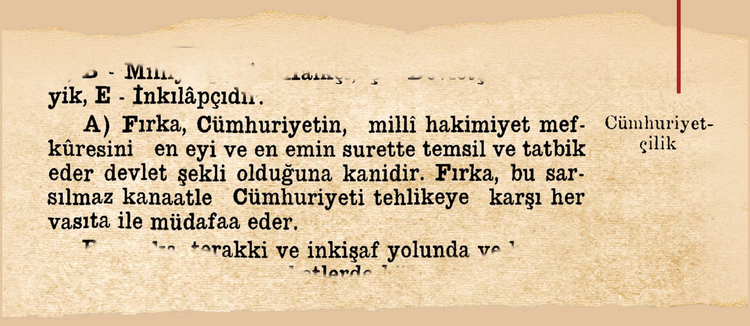

yik, E - İnkılâpçıdır.

A) Fırka, Cümhuriyetin, millî hakimiyet mefkûresini en eyi ve en emin surette temsil ve tatbik eder devlet şekli olduğuna kanidir. Fırka, bu sarsılmaz kanaatle Cümhuriyeti tehlikeye karşı her vasıta ile müdafaa eder.

Cümhuriyetçilik

1947

“Demokrasi esasına dayanan bu rejimi her türlü tehlikeye karşı korumak esas vazifemizdir.”

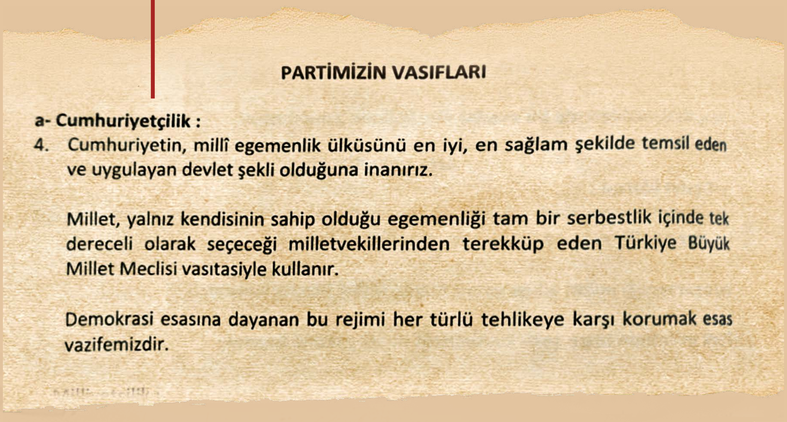

PARTİMİZİN VASIFLARI

a- Cumhuriyetçilik :

4. Cumhuriyetin, millî egemenlik ülküsünü en iyi, en sağlam şekilde temsil eden ve uygulayan devlet şekli olduğuna inanırız.

Millet, yalnız kendisinin sahip olduğu egemenliği tam bir serbestlik içinde tek dereceli olarak seçeceği milletvekillerinden terekküp eden Türkiye Büyük Millet Meclisi vasıtasiyle kullanır.

Demokrasi esasına dayanan bu rejimi her türlü tehlikeye karşı korumak esas vazifemizdir.

Bilgi

Information

Cumhuriyetçilik

1976

“CHP ulusun kesin egemenliğini bağımsızlığın ve cumhuriyetçiliğin temel kuralı sayar.”

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

CUMHURİYETÇİDİR

Atatürk'ün önderliğinde kuruluşuna öncülük ettiği Türkiye Cumhuriyetini yaşatmakla geliştirmekle güçlendirmekle ödevlidir.

Ulusun kesin egemenliğini bağımsızlığın ve cumhuriyetçiliğin temel kuralı sayar.

Yurttaşların tek aşamalı oyla, eşit hakla, kısıntısız düşünce ve anlatım özgürlüğüyle ve geniş örgütlenme olanaklarıyla ülke yönetimine giderek artan ölçüde katıldığı, herkesin haklarının ve özgürlüklerinin yasal ve kurumsal güvenceye dayandığı çok partili demokrasiyi cumhuriyetçiliğin gereği bilir.

9

2008

“Cumhuriyetçilik; tebaanın yerini yurttaşın almasıdır.”

çağdaşlaşma nedeninin, Aydınlanma Devriminin sürekliliğinin ifadesidir.

Cumhuriyetçilik

Cumhuriyet, tarihimizdeki en köklü dönüşümdür. Egemenliğin kaynağını ulusta bulan anlayıştır; saltanat kavramının yıkılması ve milli iradeye dayalı devlet düzeninin gerçekleştirilmesidir. Milli irade, iktidarıyla, muhalefetiyle tüm halkı kapsar.

CHP Cumhuriyetçidir; Türkiye Cumhuriyeti tüm yurttaşların ilke ve ideal beraberliği üzerinde kurulmuştur. Cumhuriyet, gücünü, bu beraberliği oluşturan tüm insanların, hakları, eşitliği ve bütünlüğü ilkesinden almaktadır.

Cumhuriyetçilik; tebaanın yerini yurttaşın almasıdır.

Bilgi

Information

Milliyetçilik

1931

“Fırka, terakki ve inkişaf yolunda ve beynelmilel temas ve münasebetlerde bütün muasır milletlere muvazi ve onlarla bir ahenkte yürümekle beraber Türk içtimî heyetinin hususî seciyeleini ve başlı başına müstakil hüviyetini mahfuz tutmayı esas sayar.”

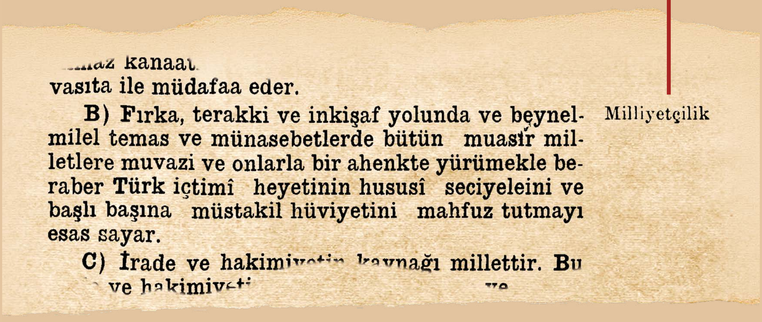

...az kanaat
vasıta ile müdafaa eder.

B) Fırka, terakki ve inkişaf yolunda ve beynelmilel temas ve münasebetlerde bütün muasır milletlere muvazi ve onlarla bir ahenkte yürümekle beraber Türk içtimî heyetinin hususî seciyeleini ve başlı başına müstakil hüviyetini mahfuz tutmayı esas sayar.

C) İrade ve hakimiyetin kaynağı millettir. Bu ve hakimiyeti

Milliyetçilik

1943

“Parti milletler arasındaki münasebetlerde, Türk Milliyetçiliğini hiçbir millet için zarar düşünmiyen, her milletin insanlığa değerli hasletlerini takdir ve teşvik eden bir iyilik unsuru olarak kullanır.”

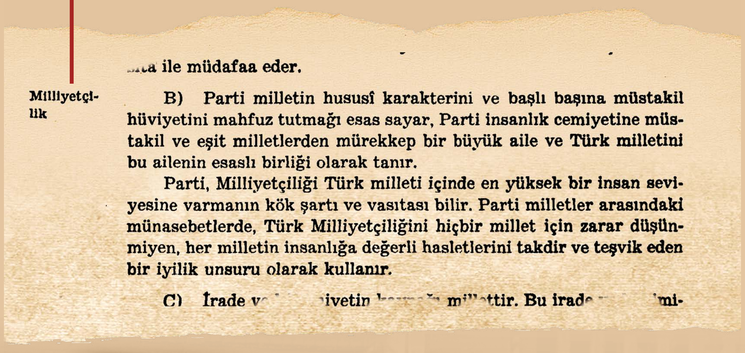

...a ile müdafaa eder.

Milliyetçilik

B) Parti milletin hususî karakterini ve başlı başına müstakil hüviyetini mahfuz tutmağı esas sayar, Parti insanlık cemiyetine müstakil ve eşit milletlerden mürekkep bir büyük aile ve Türk milletini bu ailenin esaslı birliği olarak tanır.

Parti, Milliyetçiliği Türk milleti içinde en yüksek bir insan seviyesine varmanın kök şartı ve vasıtası bilir. Parti milletler arasındaki münasebetlerde, Türk Milliyetçiliğini hiçbir millet için zarar düşünmiyen, her milletin insanlığa değerli hasletlerini takdir ve teşvik eden bir iyilik unsuru olarak kullanır.

C) İrade v... ...ivetin ... millettir. Bu irade ... ...mi-

Bilgi

Information

Milliyetçilik

1976

“CHP Türk Ulusunun her alanda güçlenmesi ve yücelmesi, ulusal bağımsızlığın ve egemenliğin sağlam ekonomik temellere dayanması için çalışır.”

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

MİLLİYETÇİDİR

Türk Ulusunun birliğini bağımsızlığını egemenliğini güvenliğini ve dünyadaki saygınlığını, Türkiye'nin toprak bütünlüğünü, karadaki denizlerdeki göklerdeki tüm siyasal ve ekonomik haklarını korumakla ödevlidir.

Türk Ulusunun her alanda güçlenmesi ve yücelmesi, ulusal bağımsızlığın ve egemenliğin sağlam ekonomik temellere dayanması için çalışır.

Türk Ulusunun mutluluğunu gönencini (*) esenliğini gözetirken tüm insanlığın da mutluluğuna gönencine esenliğine katkıda bulunmağa özen gösterir.

Her ulusun bağımsızlığına saygılıdır.

Her yerde ve her türlü sömürüye ve sömürgeciliğe karşıdır.

Yurtta ve cihanda barışı kollar.

(*) Gönenç: Refah.

10

Demokrasinin gereği olan düşünce ayrılıkları içinde ulusal birliği tüm yurttaşların bilincinde ve duygusunda güçlendirmeyi demokratik milliyetçiliğin gereği sayar.

Türk Ulusunun üyeleri arasında soysal özelliklerine göre ayrılık gözetmez. Soysal özelliklerin ulusal birliği veya ülke ve devlet bütünlüğünü sarsıcı etkenlere dönüştürülmesi yönündeki eğilimlere karşı çıkar.

Yurdumuzun kültür kalıtıyla bütünleşen Türk kültürünün gelişmesine ve kendi özelliğini koruyarak tüm insanlık kültürüyle sürekli alış-veriş içinde olmasına katkıda bulunur.

Türk dilinin öz kaynağından güç alarak gelişmesi, her alanda ve her bilim dalında yeterli duruma gelmesi ve dünyada yaygınlaşması için çaba gösterir.

Başka ülkelerde yaşıyan Türk topluluklarına eşit davranılmasını, anadillerini ve kültürlerini yaşatıp geliştirme olanağı sağlanmasını o ülkelerle dostluğun temel koşullarından sayar. O Türk topluluklarının bu gereğe uyulan ülkelerle Türkiye arasında sürekli ve canlı bir dostluk ve işbirliği etkeni olabilmelerine katkıda bulunmayı ödev bilir.

2008

“Milliyetçilik, ırk, köken, din, mezhep, bölgecilik, kavimcilik anlayışlarının, ulusal düzeyde aşılmasıdır.”

Milliyetçilik

CHP Atatürk milliyetçiliğini benimsemektedir: Türkiye Cumhuriyeti din, dil, ırk ve etnik köken temelleri üzerinde değil, siyasal bilinç ve ideal beraberliği zemininde kurulmuştur. Milliyetçilik, ırk, köken, din, mezhep, bölgecilik, kavimcilik anlayışlarının, ulusal düzeyde aşılmasıdır. Türkiye hiçbir zaman ırk, kan ve kafatası esasına göre yönetilen bir devlet olmamıştır, olmayacaktır. Ülkenin sorunlarının çözümüne ırk temelinde değil yurttaş temelinde yaklaşmaktayız. Türkiye'nin bölünmesine ve parçalanmasına yönelik tüm düşünceleri CHP kesinlikle reddeder. CHP sosyal demokrat anlayışın gereği olarak iktisaden ve siyasi açıdan güçlü sınıfın bu güce sahip olmayan sınıflar üzerinde egemenlik kurmasını redder.

Bizim Milliyetçiliğimiz;

Çoğulculuk anlayışını benimser, tüm etnik ve kültürel kimliklere saygılıdır. Hangi kökenden gelirse gelsin, hangi dili konuşursa konuşsun ve hangi inancı paylaşırsa paylaşsın, tüm yurttaşların hukuk önündeki eşitliğidir, bütün vatandaşların ülkenin sahibi olduğu anlayışıdır.

Farklı etnik kökenler arasında bir tercih ve ayrım ölçüsü olarak değerlendirilemez.

Tüm etnik ve inanç farklılıklarını kapsayan, bu farklılıkların Türkiye'nin ulusal bütünlüğü çerçevesinde bir zenginlik olduğunu benimseyen, bireysel haklara çağdaş anlayışla sahip çıkan, demokratik farklılaşma özgürlüğünü tanıyan, farklılık içinde bütünleşmeyi öngören, ulusal birliği korumayı hedefleyen bütünlük idealini tanımlayan kapsayıcı bir değerdir.

Devletin ırkı olmaz, devlet tüm etnik kimliklere eşit mesafede durur, kültürel çoğulculuğun güvencesini oluşturur görüşüne sahip çıkar.

Farklı etnik kökenlere sahip yurttaşlarımızın karşılaştıkları sorunların ülke bütünlüğü içinde ve çağdaş bir yaklaşımla çözüme kavuşturulmasını benimser.

Bireysel Kültürel Haklara Saygı ilkesini savunur.

Türkiye Cumhuriyeti'ni oluşturan tüm yurttaşların birliğinin ve güvenliğinin, ülkenin bağımsızlığının ve egemenliğinin, Türkiye'nin toprakları ve halkı ile bütünlüğünün koşulsuz olarak korunmasını öngörür.

Bilgi

Information

Halkçılık

1931

“İrade ve hakimiyetin kaynağı millettir.”

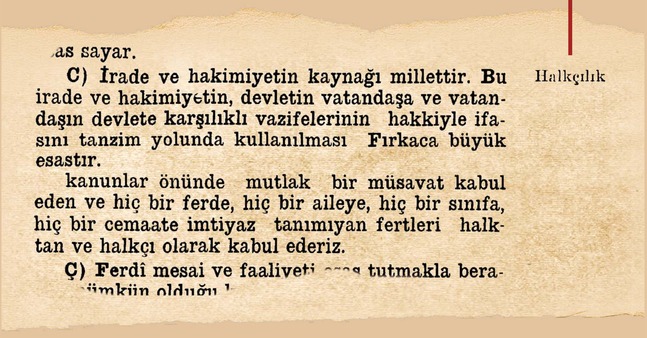

as sayar.

C) İrade ve hakimiyetin kaynağı millettir. Bu irade ve hakimiyetin, devletin vatandaşa ve vatandaşın devlete karşılıklı vazifelerinin hakkiyle ifasını tanzim yolunda kullanılması Fırkaca büyük esastır.

Halkçılık

kanunlar önünde mutlak bir müsavat kabul eden ve hiç bir ferde, hiç bir aileye, hiç bir sınıfa, hiç bir cemaate imtiyaz tanımıyan fertleri halktan ve halkçı olarak kabul ederiz.

Ç) Ferdî mesai ve faaliveti esas tutmakla bera-

1947

“Halktan olarak, halk için çalışır ve halkın faydasını her faydanın üstünde tutarız.”

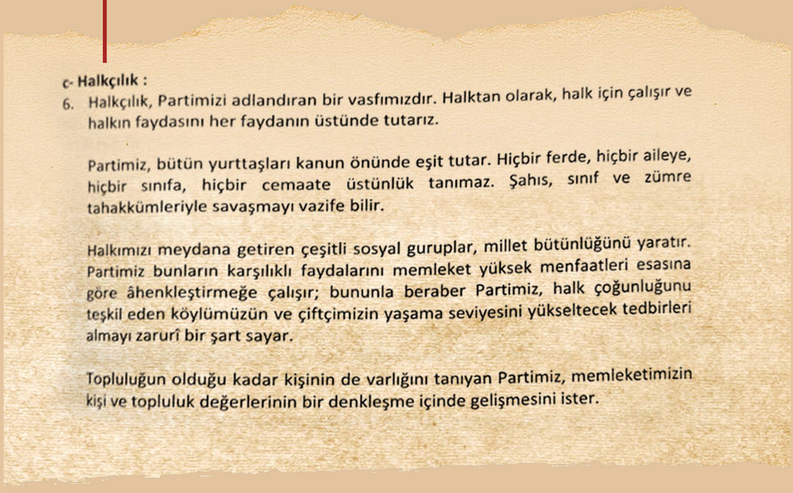

c- Halkçılık :

6. Halkçılık, Partimizi adlandıran bir vasfımızdır. Halktan olarak, halk için çalışır ve halkın faydasını her faydanın üstünde tutarız.

Partimiz, bütün yurttaşları kanun önünde eşit tutar. Hiçbir ferde, hiçbir aileye, hiçbir sınıfa, hiçbir cemaate üstünlük tanımaz. Şahıs, sınıf ve zümre tahakkümleriyle savaşmayı vazife bilir.

Halkımızı meydana getiren çeşitli sosyal guruplar, millet bütünlüğünü yaratır. Partimiz bunların karşılıklı faydalarını memleket yüksek menfaatleri esasına göre âhenkleştirmeğe çalışır; bununla beraber Partimiz, halk çoğunluğunu teşkil eden köylümüzün ve çiftçimizin yaşama seviyesini yükseltecek tedbirleri almayı zarurî bir şart sayar.

Topluluğun olduğu kadar kişinin de varlığını tanıyan Partimiz, memleketimizin kişi ve topluluk değerlerinin bir denkleşme içinde gelişmesini ister.

Bilgi

Information

Halkçılık

1976

“CHP kimsenin kimseyi ezemiyeceği, sömüremiyeceği, herkesin yaşamı boyunca geçimi ve sağlığı bakımından güvenlik içinde olacağı, çalışma ve eğitim olanaklarından engelsiz ve eşitlikle yararlanabileceği insanca ve hakça bir düzen kurmağa çalışır.”

HALKÇIDIR

Herkesi bir tutar. Kimseye soyundan çevresinden inançlarından düşüncelerinden varlığından ya da toplumdaki işlevinden ötürü ayrıcalık tanımaz.

Toplumda ayrıcalık aramıyanların
geliri sömürüye dayanmıyanların
toplumsal gönençden yeterince yararlanamıyanların
tek başlarına haklarını yeterince kullanamıyan
ve yönetime yeterince ağırlıklarını koyamıyanların

haklarını özgürlüklerini olanaklarını genişletip korumayı
güçlerini birleştirerek onları etkinleştirmeyi
ve yönetimdeki ağırlıklarını arttırmayı
bir insanlık ödevi sayar.

Bunları sağlarken toplumda yeni dengesizlikler adaletsizlikler eşitsizlikler yaratmamağa özen gösterir.

İnsan kişiliğinin serbestçe gelişmesini güçleştirici her türlü etkeni gidermeyi ve bu yönde herkese olanak eşitliği sağlamayı amaç edinmiştir. Toplumun tümünde bu amaç gerçekleşinceye dek olanakları yetersiz olanları öncelikle gözeten bir tutum izler.

Kimsenin kimseyi ezemiyeceği sömüremiyeceği, herkesin yaşamı boyunca geçimi ve sağlığı bakımından güvenlik içinde olacağı, çalışma ve eğitim olanaklarından engelsiz ve

12

eşitlikle yararlanabileceği insanca ve hakça bir düzen kurmağa çalışır.

Gelir dağılımında denge ve adalet sağlamayı böyle bir düzenin temel koşullarından sayar. Gelir dağılımında denge ve adalet sağlamaya uğraşırken, herkesin emeğinin veya girişiminin insanlığa ve topluma yararıyla ve maddi veya manevi güçlüğü ve tehlikeleriyle orantılı olarak değerlendirilmesini, hiç kimsenin gelirinin insanlık onuruna yakışır bir yaşam düzeyi için gerekenden düşük olmamasını ve gelirler arasındaki ayrımın bu ilkeler çerçevesinde giderek azaltılmasını gözetir.

Halkın siyasal etkinliğini arttırmak ve demokrasiye öylece daha çok gerçeklik kazandırmak için ekonomik gücün halkta yoğunlaşmasını gerekli görür.

Özgürlükçü demokrasinin temel kurallarından olan halkın kendi kendini yönetimini en ileri ölçüde gerçekleştirebilmek için

ve her alanda ve düzeyde karar oluşturmağa ve yönetime halkın etkin biçimde ve giderek artan ölçüde katılabilmesini sağlamak için sürekli çaba gösterir.

Halkın siyasal toplumsal ve ekonomik haklarını kullanabilmek ve geliştirebilmek için etkin biçimde örgütlenmesini destekler.

Kişi özgürlüğünü özgür toplumun da güvencesi olarak herşeyin üstünde tutar, ancak toplum yararını kişisel çıkarlardan önde gözetir.

13

2008

“CHP’nin halkçılık anlayışı; siyasal meşruiyetin temelinin halkın iradesi olduğunu kabul etmektir.”

Halkçılık

CHP Halkçıdır: CHP’nin halkçılık anlayışı; siyasal meşruiyetin temelinin halkın iradesi olduğunu kabul etmektir. Bazı sınıf ve zümrelerin ekonomik ve siyasal imtiyazlarının kaldırılmasıdır, sahipsizlerin sahibi olmaktır, çözümleri halk için, halkla beraber bulmaktır.

Bilgi

Information

Devletçilik

1935

“Devletin ekonomi işleri ile ilgisi filiğ surette yapıcılık olduğu kadar, özel girişimlere ön vermek ve yapılmakta olan işleri düzenlemek ve kontrol da etmektir.”

Devletçilik

Ç — Özel kınav ve çalışma esas olmakla beraber, imkân olduğu kadar az zaman içinde— ulusumuzu genliğe ve yurdu bayındırlığa eriştirmek için, genel ve yüksek asığların gerektirdiği işlerde, hele ekonomik alanda, devleti filiğ surette ilgilendirmek başlıca esaslarımızdandır.

Devletin ekonomi işleri ile ilgisi filiğ surette yapıcılık olduğu kadar, özel girişimlere ön vermek ve yapılmakta olan işleri düzenlemek ve kontrol da etmektir.

Devletin, filiğ olarak, hangi ekonomik işleri yapacağının belirtilmesi, ulusun genel ve yüksek asığlarına bağlıdır. Bu lüzum üzerine, devletin, filiğ olarak, kendi yapmağa karar verdiği iş, eğer, özel bir girişit elinde bulunuyorsa, onun alınması her defasında özgü bir kanun çıkarmağa bağlıdır. Bu kanunda özel girişitin uğrayacağı zararın, devlet tarafından ödem şekli gösterilecektir. Bu zarar oranlanırken, gelecekteki kazanç ihtimalleri hesaba katılmaz.

1931

“Ferdî mesai ve faaliyeti esas tutmakla beraber mümkün olduğu kadar az zaman içinde milleti refaha ve memleketi mamuriyete eriştirmek için milletin umumî ve yüksek menfaatlerinin icap ettirdiği işlerde -bilhassa iktisadî sahada – Devleti filen alâkadar etmek mühim esaslarımızdandır.”

Devletçilik

...an ve halkçı olarak kabul ...

Ç) Ferdî mesai ve faaliyeti esas tutmakla beraber mümkün olduğu kadar az zaman içinde milleti refaha ve memleketi mamuriyete eriştirmek için milletin umumî ve yüksek menfaatlerinin icap ettirdiği işlerde - bilhassa iktisadî sahada - Devleti filen alâkadar etmek mühim esaslarımızdandır.

D) Fırka, Devlet idaresinde bütün kanun'

Bilgi

Information

Devletçilik

1976

“Siyasal gücün tek bir odakta, kişilerde veya belli kurumlarda yoğunlaşmadığı, topluma dengeli olarak dağıtıldığı, ve tüm yurttaşları simgeleyen, tümüyle ulusun istencini yansıtan bir devlet idaresi benimsenir.”

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

DEVLETÇİDİR

Siyasal gücün tek bir odakta, kişilerde veya belli kurumlarda yoğunlaşmadığı, topluma dengeli olarak dağıtıldığı, ve tüm yurttaşları simgeleyen, tümüyle ulusun istencini (*) yansıtan bir devlet kavramını benimser.

Ülkenin bütünlüğünü ve güvenliğini, Ulusun bağımsızlığını ve birliğini, toplumun gönencini ve dirliğini, her yurttaşın özgürlüğünü ve eşitliğini gözetmek üzere oluşan Devlet gücünün hakça ve dengeli bir yetki bölüşümüyle kullanılmasını ve denetlenmesini gerekli görür.

Devlet işleyişinde halkın etkinliğini arttırarak yönetenle yönetilen ikiliğinin giderilmesi ülküsüne yönelir.

Ulusal bağımsızlığın ve egemenliğin sağlam siyasal ve ekonomik temellere dayanmasından, kişinin özgürlüğünden güvenliğinden ve yaşam koşullarının iyiliğinden, yurttaş eşitliğinin korunmasından toplumun esenliğinden ve uyumundan, gelişmenin sürekliliğinden hızlılığından ve hakçalığından, doğal kaynakların ulusal egemenliğe, tüm üretim araçlarının ve mülkiyetin toplum yararına ve emeğin üstünlüğü ve gelişmenin bütünlüğü kurallarına uygun biçimde değerlendirilmesinden Devleti sorumlu sayar.

(*) İstenç: İrade.

14

Devletin ekonomiyi güçlendirmek ve toplum yararına düzenlemek, insanca ve hakça gelişmeyi hızlandırmak ve demokratik plan disiplini sağlıyabilmek için gerekli yetkilerle donatılmasını, gereken ekonomik işletmeleri kurup işletmesini ister. Bu yetkileri kullanırken ve bu kuruluşları işletirken Devletin, demokratik ilke ve yöntemlere ve halkın kendini yönetmesi kuralına uymasını sağlar.

1947

“Partimiz özel teşebbüslerle Devlet teşebbüslerinin eşit şartlar içinde çalışmaları esasının kanunlarda, tüzüklerde ve kararlarda yer almasını esas sayar.”

6- Devletçilik :

7. Devletçiliğimiz, millî ekonomimizi bir bütün olarak kısa zamanda geliştirmek yoluyla milletimizin yaşama şartlarını dünyanın bugünkü gereklerine uygun ve üstün bir seviyeye ulaştırmak amacından doğmuştur;

Millî ekonominin her kolunu, birbirini tamamlayıcı surette ileri teknik araçlarla donatılandırıp millî çalışmaların verimini arttırmayı ve millî sermayenin yurt ekonomisine yararlı alanlarda çalışmasını sağlamayı gerekli sayar.

8. Devlet bu amaçlara ulaşmak ve millî ekonomide kamu menfaatlerini ve hizmetlerini ve millî savunmayı sağlamak üzere doğrudan doğruya kendi tarafından yapılmasını gerekli gördüğü teşebbüsleri, kurduğu ve kuracağı teşekküllerle, üzerine almak görevindedir.

Bu işler, büyük maden işletmeleri, büyük enerji santrallarının ve ağır endüstrinin kurulması, savunma endüstrisi, bayındırlık işleri gibi büyük teşebbüslerle, kamu hizmetlerini ilgilendiren ulaştırma ve P.T.T. gibi teşebbüslerden ibarettir.

9. Partimiz, 8 inci maddede belirtilenler dışında kalan her türlü ekonomi işlerinin özel teşebbüsler eliyle kurulmasını, Devletin bu teşebbüsleri teşvik etmesini, korumasını ve bunlara gerekli yardımlarda bulunmasını esas tutar.

Partimiz, özel teşebbüslerin tam bir güvenlik içinde çalışmasını sağlamak üzere yurtta hangi işlerin nerelerde, ne kadar zamanda ve hangi ölçülerde yapılmasının millî ihtiyaçlar bakımından zarurî ve uygun olduğunu Devletin belli plân ve programlarla ilân etmesini gerekli bulur.

Buna rağmen, özel teşebbüslerin başarmağa imkân bulamadığı veya yeter derecede başaramadığı, yahut kazançlı bulmadığı için girişmediği işleri Devlet üzerine alabilir.

Devlet kâr kasdiyle ziraat yapmaz.

10. Partimiz, özel teşebbüslerle Devlet teşebbüslerinin eşit şartlar içinde çalışmaları esasının kanunlarda, tüzüklerde ve kararlarda yer almasını esas sayar.

Ekonomi işlerinde, faydası belli ve mahdut kişilere inhisar etmemek üzere, Devletin tüzel teşebbüs kuruluşlarıyle (kooperatif ve anonim) ortaklık yapmasını caiz görürüz.

Ancak bu ortaklıklar açık veya kapalı hiçbir şekilde istismar konusu olamaz.

11. Halkı her türlü istismardan korumak amacıyle genel olarak ekonomi teşebbüs ve faaliyetlerini, normal işleme ve gelişmelerine engel olmıyacak usul ve tedbirlerle Devletin düzenlemesini ve denetlemesini gerekli sayarız.

12. (Devlet Ekonomi İşletmeleri)nin kazanç düşüncesiyle yersiz fiyat artışlarına meydan vererek halkın yaşama şartlarını zorlıyacak veya yaşama denkliğini bozacak yollardan kaçınmaları ve yurtta ferahlık, genişlik yaratma amacını gütmeleri esastır.

13. Millî ekonomide çalışma hayatının sosyal adalet ve güvenlik içinde korunmasını sağlıyacak tedbirlerin alınması devletçiliğimizin amaçlarındandır.

14. Millî ekonomiyi bünyesi içinde ve milletlerarası ekonomi şartları karşısında devamlı surette göz önünde tutup inceliyerek millî ekonomi teşebbüs ve faaliyetlerini plânlara bağlamak ve uygun göreceği tedbirlerle ve programlarla belli süreler için Hükümete teklifler yapmak üzere uzmanlardan ve ilgililerden terekküp eden yetkili bir (Ekonomi Genel Meclisi) kurulmasını gerekli buluruz.

Bu meclis, Hükümetçe hazırlanacak ve millî ekonomiyi ilgilendirecek olan kanun ve tüzük tasarılarını önceden incelemek ve görüş ve düşünüşlerini bildirmekle de görevli kılınmalıdır.

2008

“CHP’nin devletçiliği, devletin halka hizmet için yapılanmasını, katılımcı yönetimi, demokratik hukuk devletini öngörür.”

Devletçilik

CHP Devletçidir: CHP’nin devletçiliği, devletin halka hizmet için yapılanmasını, katılımcı yönetimi, demokratik hukuk devletini öngörür.

Bizim Devletçilik anlayışımız;

Yurttaş, devlet için değil; devlet, yurttaş için, anlayışının yaşama geçirilmesidir. Devletin tüm ekonomik, sosyal ve siyasal hedeflerinin odağında insanın olmasıdır.

Özel yararlarla toplumsal yararlar arasındaki dengenin sağlıklı oluşması için getirilmiş bir güvencedir.

Örgütlü sosyal piyasa ekonomisine karşı değildir. Piyasaların hata yapabileceği gerçeğinden hareketle devletin düzenleyici ve denetleyici rolünün önemini kabul eder. Piyasaların halkın iradesinin üzerine çıkarak devlete yön verme çabalarına karşıdır.

Bilgi

Information

Laiklik

1931

“Fırka, Devlet idaresinde bütün kanunların, nizamların ve usullerin ilim ve fenlerin muasır medeniyete temin ettiği esas ve şekillere ve dünya ihtiyaçlarına göre yapılmasını ve tatbik edilmesini prensip kabul etmiştir.”

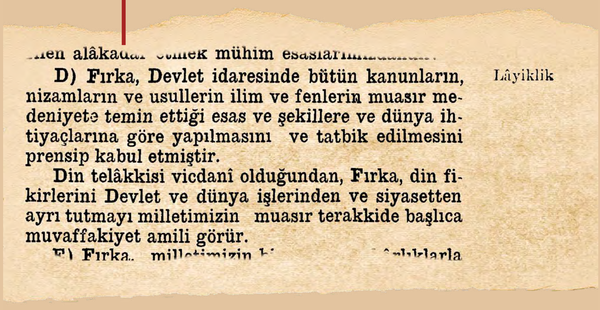

D) Fırka, Devlet idaresinde bütün kanunların, nizamların ve usullerin ilim ve fenlerin muasır medeniyete temin ettiği esas ve şekillere ve dünya ihtiyaçlarına göre yapılmasını ve tatbik edilmesini prensip kabul etmiştir.

Din telâkkisi vicdanî olduğundan, Fırka, din fikirlerini Devlet ve dünya işlerinden ve siyasetten ayrı tutmayı milletimizin muasır terakkide başlıca muvaffakiyet amili görür.

Lâyiklik

1943

“Hiçbir vatandaşa kanunların müsaade ettiği dairede tatbik ettiği din veya inançlardan dolayı müdahale edilemez.”

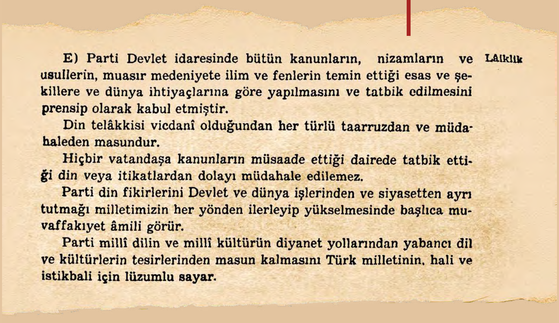

E) Parti Devlet idaresinde bütün kanunların, nizamların ve usullerin, muasır medeniyete ilim ve fenlerin temin ettiği esas ve şekillere ve dünya ihtiyaçlarına göre yapılmasını ve tatbik edilmesini prensip olarak kabul etmiştir.

Din telâkkisi vicdanî olduğundan her türlü taarruzdan ve müdahaleden masundur.

Hiçbir vatandaşa kanunların müsaade ettiği dairede tatbik ettiği din veya itikatlardan dolayı müdahale edilemez.

Parti din fikirlerini Devlet ve dünya işlerinden ve siyasetten ayrı tutmağı milletimizin her yönden ilerleyip yükselmesinde başlıca muvaffakıyet âmili görür.

Parti millî dilin ve millî kültürün diyanet yollarından yabancı dil ve kültürlerin tesirlerinden masun kalmasını Türk milletinin, hali ve istikbali için lüzumlu sayar.

Laiklik

1953

“Din ve mezhep ayrılığı, vatandaşlık hak ve münasebetlerine tesir edemez.”

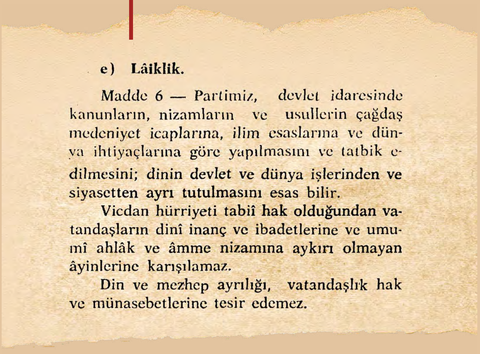

e) Lâiklik.

Madde 6 — Partimiz, devlet idaresinde kanunların, nizamların ve usullerin çağdaş medeniyet icaplarına, ilim esaslarına ve dünya ihtiyaçlarına göre yapılmasını ve tatbik edilmesini; dinin devlet ve dünya işlerinden ve siyasetten ayrı tutulmasını esas bilir.

Vicdan hürriyeti tabiî hak olduğundan vatandaşların dinî inanç ve ibadetlerine ve umumî ahlâk ve âmme nizamına aykırı olmayan âyinlerine karışılamaz.

Din ve mezhep ayrılığı, vatandaşlık hak ve münasebetlerine tesir edemez.

Bilgi

Information

Laiklik

1976

“CHP inançların siyasal amaçla veya kişisel etkinlik ya da ekonomik çıkar sağlamak için sömürülmesini, baskı altına alınmasını önlemeyi ve herkesin dinsel veya manevi gereksinmelerini toplumsal gelişmeyle uyumlu olarak karşılıyabilmesine yardımcı olmayı Devletin ödevi olarak görür.”

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

LÂYİKTİR

Dini Devlet işlerinden ayrı tutar.

Devleti dinsel inançlara karıştırmaz fakat inanç özgürlüğünü korumakla ödevli kılar.

İnanç özgürlüğünü kişinin kutsal ve dokunulmaz hakkı sayar.

Dinin baskı unsuru olmasına da din duygusunun ve dinsel inançların baskı altına alınmasına da karşıdır.

Toplumda inanç özgürlüğünün düşünce özgürlüğünü sınırlamıyacak, düşünce özgürlüğünün de inançlara saygısızlık doğurmayacak biçimde kullanılmasını ister.

İnanç özgürlüğüyle düşünce özgürlüğünün bir arada olmasını bağnazlıktan uzak ve gelişmeye açık sağlıklı ve özgür toplumun gereği sayar.

Din mezhep ve inanç ayrılıklarının eşitsizlik ve ayrıcalık etkeni olmamasını, ulusal birliği sarsmamasını gözetir.

İnançların siyasal amaçla veya kişisel etkinlik ya da ekonomik çıkar sağlamak için sömürülmesini, baskı altına alınmasını önlemeyi ve herkesin dinsel veya manevi gereksinmelerini toplumsal gelişmeyle uyumlu olarak karşılıyabilmesine yardımcı olmayı Devletin ödevi olarak görür.

16

Laiklik

Laiklik, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrı tutulmasıdır. İnanç ve vicdan özgürlüğünün omurgası, toplumdaki farklı inançların barış içinde birlikte yaşamalarının ön koşulu ve güvencesidir.

Cumhuriyetin ve demokrasinin, ulusal bütünlüğün ve iç barışın temel değeridir. Devletin ve kurumlarının, toplumun, hukukun ve eğitimin laik olması, asla ödün veremeyeceğimiz temel kuraldır. Laiklik ilkesinin temel amacı aklın özgürleştirilmesidir.

CHP için laiklik;

Ulusal bütünlük ile iç barışın, çağdaşlık ile bilimselliğin temel taşıdır. Bu anlayışla, siyasetin dini istismar etmesine kesinlikle karşıdır. Ne dinin siyasallaştırılması, ne de siyasetin dinselleştirilmesini kabul etmez. Devlet din ve inançlar karşısında eşit mesafededir. Devletin dini olmaz. Din kamusal alanın değil, özel alanın olgusudur.

Cumhuriyetin, bilimselliğin, demokrasinin, iç barışın, insan haklarının ve ulusal bütünlüğün temel taşıdır.

İnsan haklarının, kadın-erkek eşitliğinin, çağdaşlığın ve modernleşmenin güvencesidir.

Bütün bu özellikleriyle anayasamızın değiştirilemez ve vazgeçilemez hükmüdür.

2008

“İnanç ve vicdan özgürlüğünün omurgası, toplumdaki farklı inançların barış içinde birlikte yaşamalarının ön koşulu ve güvencesidir.”

Bilgi

Information

Devrimcilik

1931

"Fırka, milletimizin bir çok fedakârlıklarla İnkılâpçılık yaptığı inkılâplardan doğan ve inkişaf eden prensiplere sadık kalmayı ve onları müdafaa etmeyi esas tutar."

muvaffakıyet amili görür.

E) Fırka, milletimizin bir çok fedakârlıklarla yaptığı inkılâplardan doğan ve inkişaf eden prensiplere sadık kalmayı ve onları müdafaa etmeyi esas tutar.

İnkılâpçılık

1947

"Partimiz devrimciliği memleketimizde geri kalmış hayat düzeninin tasfiyesi ve yerine ileri medeniyet kurumlarının konması manasına alır."

f- Devrimcilik :

16. Partimiz devrimciliği memleketimizde geri kalmış hayat düzeninin tasfiyesi ve yerine ileri medeniyet kurumlarının konması mânasına alır. Bugüne kadar başarılan devrim eserlerini ihtimamla koruyacak ve geliştireceğiz.

    Gerçek millî değerler üzerine kurulan yeni millî hayatımızı, kısa zamanda, en ileri medeniyet seviyesine yükseltmek amacımızdır. Bunun için gerekli hamlelerle durmadan ilerlemek karar ve azmindeyiz.

Bilgi

Information

Devrimcilik

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

DEVRİMCİDİR

Toplumsal ve ekonomik düzende ve Devlet yapısında çağın, gelişmenin, insanca ve hakça yaşamanın kaçınılmaz gereği olan değişiklikleri güçleştirici ya da geciktirici etkenleri ve engelleri gidermek veya aşmak için sürekli çaba gösterir.

Halkın ekonomik ve siyasal gücünü arttırıcı, yönetim yetkisini ve sorumluluğunu geliştirici kurumsal düzenlemeleri gerçekleştirir.

Çağımızda gelişmenin gereği olan sanayi devrimini bunalıma yol açmaksızın hızlandırırken, bu devrimin de ötesindeki ve çağdaş uygarlık düzeyinin üstündeki üretim biçimine ve ilişkilerine toplumu önceden hazırlamağa, zorunlu olmayan evreleri bilimsel teknolojik ve siyasal atılımlarla aşarak o yöndeki toplumsal dönüşüm sürecini kısaltmağa çalışır.

Bu amaçlara yönelen devrimciliği sürekli demokratik halk devrimciliğidir.

İnsanca hakça ve barışçı amaçlarına, demokrasi ilkelerine ve kurallarına uymayan araçlar ve yöntemler kullanmaz. Halkla birlikte halktan güç ve yetki alarak, demokratik hukuk devleti kurallarına bağlı kalarak ve barışçı yöntemlerle devrimciliğini sürdürür.

17

1976

“Bu amaçlara yönelen devrimciliği sürekli demokratik halk devrimciliğidir.”

CHP’nin Devrimciliği;

Çağdaş düşüncelere açılarak yenilikleri kavrayıp benimsemek; bunu süreklilik içinde bir yaşam ve yönetim biçimine dönüştürmektir.

Kuralları ve kendini sorgulayarak, daha iyiye ve doğruya ulaşmanın yollarını açmak, bu çerçevede gelişimin yöntem ve araçlarını oluşturmaktır.

Özü itibariyle gençliğin enerjisini ve dinamizmini değişimin itici gücüne dönüştürmek, gençliğin değişim ve yenilik vizyonunu topluma aşılamaktır.

2008

“Özü itibariyle gençliğin enerjisini ve dinamizmini değişimin itici gücüne dönüştürmek, gençliğin değişim ve yenilik vizyonunu topluma aşılamaktır.”

Bilgi

Information